

Ajankohtaiskatsaus ympäristösääntelyn yksinkertaistamiseen

Johanna Korpi
Lainsäädäntöjohtaja
Ympäristöministeriö

SYS Ympäristösääntelyn keventäminen – yksinkertaistamista vai
alasajoa 21.4.2026

Mistä puhumme kun puhumme sääntelyn yksinkertaistamisesta?

- Hallitusohjelmassa keskiössä yrityksiin kohdistuvan hallinnollisen taakan keventäminen
- Keskustelu kytkeytyy erityisesti tavoitteisiin Suomen ja EU:n kilpailukyvyn vahvistamisesta, mitä kautta siihen liittyy usein myös erilaisten lupamenettelyjen sujuvoittaminen
- Hallinnollinen taakka = yrityksille lain edellyttämistä tiedonantovelvoitteista, kuten ilmoituksista, rekisteröinneistä tms. aiheutuvat kustannukset
- Yksi sisään, yksi ulos = tavoite korvata lakimuutosten yrityksille aiheuttama suora kansallisesta sääntelystä ja EU-vähimmäistason ylittävästä sääntelystä johtuva sääntelytaakan kasvu vastaavalla taakan keventämisellä toisessa lakimuutoksessa
- Omnibus = Euroopan komission ehdottama lainsäädäntöpaketti, joka kokoaa useita lainsäädäntömuutoksia yhteen. Omnibus-paketit voivat olla joko yksinkertaistamiseen keskittyviä tai muita lainsäädäntömuutoksia yhteen kokoavia kokonaisuuksia.

EU-sääntelyn yksinkertaistaminen

Tausta

- Komissiolla tavoite vähentää EU-säätelyn aiheuttamaa **hallinnollista taakkaa EU:n kilpailukyvyyn parantamiseksi**. Erityisesti tarkastellaan yrityksille aiheutuvaa taakkaa.
- Säätelyn yksinkertaistamista toteutetaan sekä **tulevan säätelyn** osalta että keventämällä **voimassa olevaa EU-säätelyä ns. Omnibus-yksinkertaistamishdotuksilla**.
- Omnibus-lakipakettien arvioidaan keventävän yritysten hallinnollista taakkaa **12 mrd € vuosittain** koko EU:ssa
- Suomessa valtioneuvosto tukee vahvasti EU-säätelyn yksinkertaistamista. Yksinkertaistamisella myös vahva Eurooppa-neuvoston tuki. Komission yksinkertaistamishdotusten nopeaan käsittelyyn on vahva tuki myös neuvostossa.
- https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/simplification-and-implementation/simplification_en
- Pääministeri Orpon kirje komission puheenjohtaja von der Leyenille maaliskuussa 2026. Kirjeen liitteenä ehdotuksia yksinkertaistamishdotuksiksi. <https://valtioneuvosto.fi/-/suomi-kirittaa-eu-ta-yksinkertaistamaan-saantelya>

Omnibus-ehdotukset

- **Ensimmäinen Omnibus-ehdotus** annettiin 26.2.2025 ja se koski yritys vastuudirektiiviä, kestävyysraportointia ja hiilirajamekanismia (CBAM) ([U 13/2025 vp](#)). Ehdotuksesta saavutettu sopu ja säädökset julkaistu virallisessa lehdessä.
- **Toinen Omnibus-ehdotus** annettiin 26.2.2025 ja se koski eräiden EU-rahoitusohjelmien yksinkertaistamista (mm. InvestEU).
- **Kolmas Omnibus-ehdotus** (maatalouden tukisääntöjen yksinkertaistaminen) annettiin 14.5.2025 ja se koski mm. yhteisen maatalouspolitiikan asetuksen yksinkertaistamista.

Omnibus-ehdotukset

- **Neljäs Omnibus-ehdotus** annettiin 21.5.2025 (digitalisaatio ja yhteisiä eritelmiä sekä ns. pieniä midcap yritykset). Paketti sisältää useita teknisiä muutoksia useisiin EU-säädöksiin. Paketti sisältää myös ehdotuksia YM:n toimialan säädöksiin (ulkona käytettävien laitteiden melupäästöt, akkuasetus, vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen sähkö- ja elektroniikkalaitteissa ja F-kaasut) ([U 31/2025 vp](#) ja [U 30/2025 vp](#)).
- Paketti sisälsi myös akkuasetuksen asianmukaista huolellisuusvelvoitetta koskevan ns. stop the clock -ehdotuksen, jonka käsittely eteni nopeasti ([U 29/2025 vp](#)). Ko. stop the clock-ehdotus on jo hyväksytty neuvostossa ja parlamentissa sekä julkaistu virallisessa lehdessä (asetus (EU) 2025/1561).

Puolustusomnibus

- **Viides Omnibus-ehdotus** annettiin 17.6.2025 ja se käsittelee puolustusta ([E 58/2025 vp](#) ja [U 38/2025 vp](#)). Ehdotus pitää sisällään useita ympäristön kannalta relevantteja muutoksia mm. lupamenettelyihin ja kemikaalilainsäädäntöön.
- Komission ehdotus asetukseksi puolustusvalmiushankkeiden lupamenettelyistä
 - Jäsenvaltio päättäisi, onko hanke asetuksen soveltumisalaan kuuluva puolustusvalmiushanke
 - Jäsenvaltio nimeäisi 3 kk kuluessa asetuksen voimaantulosta yhteyspisteviranomaisen, joka koordinoisi puolustusvalmiushankkeiden lupamenettelyitä. Lupahakemukset voisi jättää sähköisesti.
 - Viranomaisten olisi tarkistettava lupahakemusten täydellisyys määräajassa. Kaikkien hankkeen edellyttämien lupien käsittelyaika saisi olla yhteensä enintään 50-60 päivää. Poikkeuksellisissa tilanteissa käsittelyaikaa voitaisiin pidentää.
 - Mikäli lupakäsittely ei päättyisi säädetyssä määräajassa, katsottaisiin hakemus hyväksytyksi (ns. hiljainen hyväksyntä, tacit approval).

Omnibus-ehdotukset

- **Kuudes Omnibus-ehdotus** annettiin 8.7.2025 ja se käsittelee kemikaali-, lannoite- ja kosmetiikkalainsäädäntöä (U 43/2025 vp). Muutokset koskevat YM:n osalta kemikaalien luokittelua, merkintöjä ja pakkaamista koskevaa CLP-asetusta.
- **Seitsemäs Omnibus-ehdotus** annettiin 19.11.2025 ja se koskee digitalisaatiota, tietosuojaa ja tekoälyä (U 81/2025 vp).

Ympäristöomnibus

- **Kahdeksas Omnibus-ehdotus** annettiin 10.12.2025 ja se koskee ympäristöalan sääntelyn yksinkertaistamista. Ehdotuksen keskiössä teollisuuspäästöt, kiertotalous, ympäristöarviointien nopeuttaminen, INSPIRE-direktiivi. ([U 13/2026 vp](#) ja [U 12/2026 vp](#)).
- **Paketissa ympäristöarviointien nopeuttamisesta annettu asetusehdotus**
 - Asetusta sovellettaisiin YVA-, SOVA-, lintu-, luonto- ja vesipuitedirektiivin soveltamisalaan kuuluvien suunnitelmien, ohjelmien ja hankkeiden ympäristöarviointeihin sekä niiden tarpeen määrittämiseen (seulonta)
 - Jäsenvaltioiden olisi nimettävä ympäristöarviointeja varten ympäristöasioiden keskitetty yhteyspiste
 - Asetuksessa säädettäisiin myös ympäristöarviointien yhteensovittamisesta/yhdistämisestä, ympäristöarviointien eri menettelyvaiheiden määräajoista sekä digitalisoinnista
 - Tietyillä reunaehdoilla lintu- ja luontodirektiivin perusteella suojeltujen lajien satunnaista tappamista tai häiritsemistä ei pidettäisi tahallisenä
 - Lisäksi säädettäisiin tiettyjä strategisia hankkeita ja sektoreita koskevasta ”välineistöstä”, joka sisältäisi tietyin rajauksin erittäin tärkeän yleisen edun statuksen, hallinnollisia välivaiheita koskevan hiljaisen hyväksynnän sekä nopeutetun riitojen ratkaisun

Omnibus-ehdotukset

- **Yhdeksäs Omnibus-ehdotus** annettiin 16.12.2025 osana ns. autoteollisuuspakettia ([U 8/2026 vp](#)).
- **Kymmenes Omnibus-ehdotus** annettiin 16.12.2025 ja se koskee elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuusvaatimuksia ([U 3/2026 vp](#)). Pakettiin sisältyy myös biosidiasetuksen muutoksia ja paketin yksi osa koskee biosidiasetuksen tietoturvan määräaikoja ([U 6/2026 vp](#)).

Industrial Accelerator Act, COM(2026) 100 final

Ympäristösääntelyn kannalta keskeiset ehdotukset:

- Nopeutetaan teollisten valmistushankkeiden lupamenettelyjä
- Perustetaan teollisuuden kiihdytysalueita
- Vähähiilistämiskriteerit

Verkkopaketti, COM(2025) 1007 final

- Ehdotus uusiutuvan energian direktiivin, sähkömarkkinadirektiivin ja kaasumarkkinadirektiivin muuttamisesta siltä osin, kun kyse on uusiutuvan energian tuotannon ja energiainfrastruktuurihankkeiden lupamenettelyiden nopeuttamisesta ([U 16/2026 vp](#))
- TEN-E-asetusta koskeva säädösehdotus ([U15/2026 vp](#))

Eräitä havaintoja

- Suomi tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Ympäristöarviointeja ja lupamenettelyjä koskevilla muutoksilla tulisi kuitenkin pyrkiä yhtenäiseen ja johdonmukaiseen sääntelykokonaisuuteen. Sääntelyssä tulisi varmistaa ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja johdonmukaisuus unionin muihin ympäristötoimiin ja ympäristötavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden.
- Lukuisat lainsäädäntöehdotukset, joissa asetetaan keskenään erilaisia sektorikohtaisia sääntöjä lupa- ja ympäristöarviointimenettelyjä koskien, voivat olla omiaan fragmentoimaan EU:n ympäristöllisen sääntelyn kokonaisuutta. Kokonaisuus muuttumassa vaikeaselkoisemmaksi?
- Y-omnibusiin sisältyvän uuden asetuksen soveltamisalaan kuuluvat direktiivit on pantu täytäntöön jäsenvaltioissa erilaisin kansallisin ratkaisuin. Direktiivien muuttaminen asetuksilla?
- Ehdotuksissa voidaan eräiltä osin tunnistaa haasteita perustuslain ja Suomen oikeusjärjestelmän kannalta – esim. hiljainen hyväksyntä
- Viranomaisille annetut vaihtelevat määräajat kansallisesti niukassa resurssitilanteessa – sujuvoituvatko lupaprosessit?
- Lupamenettelyiden digitalisointivaatimukset edellyttävät taloudellisia panostuksia

Kansallinen sääntelyn yksinkertaistaminen (hallitusohjelma)

Hallitus tavoittelee norminpurkua

- Hallitusohjelmaan kirjatut tavoitteet:
 1. Yritysten hallinnollinen taakka ei kasva hallituskaudella ("Yksi sisään, yksi ulos")
 2. Vähintään 300 yrityksiä ja kansalaisia haittaavan normin purkaminen
- Työtä ohjaa VSI Nykäsen johtama ohjausryhmä, jossa mukana kaikkien ministeriöiden edustajat (lainsäädäntöjohtajat)
- Työn etenemisestä julkaistiin **toinen vuosiraportti 3.3.2026**, joka täydentää vuoden 2024 tuloksia.

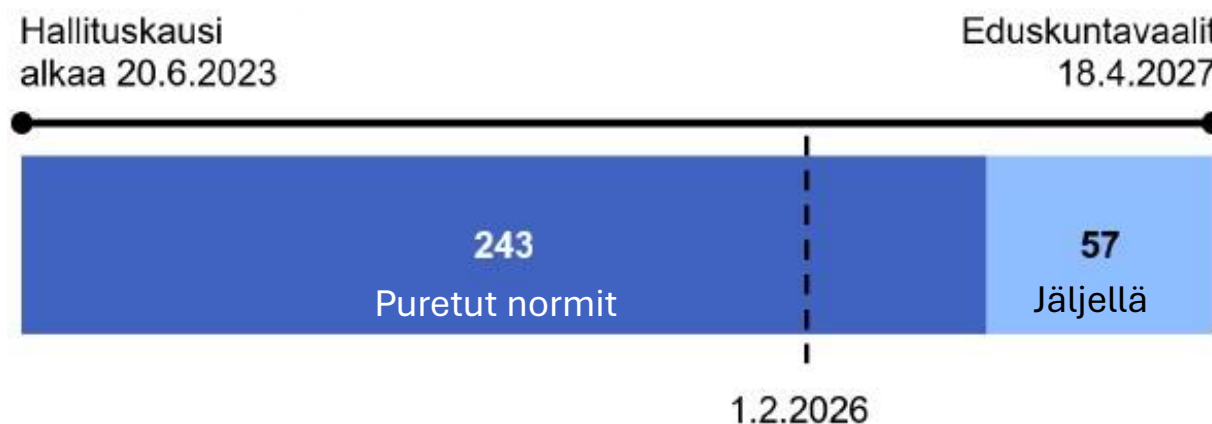
Tulos koko hallituskauden ajalta: 243 purettua normia ja 120 miljoonan euron taakan kevennys

1. Hallinnollinen taakka

2. Hallituskauden aikana puretut normit

- 1. Hallinnollisen taakan** euromääräinen kevennys oli vuonna 2025 maltillista: 0,4 miljoonaa euroa vuosittain
- 2. Norminpurkutavoitteessa** edettiin vuonna 2025 hyvin: vuoden tulos oli 113 purettu normia

Hallitusohjelma: puretaan 300 normia

- Normin käsite on laaja
 - Kaikki kumottavat säädökset ja pykälät eivät ole (tässä työssä tarkoitetun) norminpurkutavoitteen mukaisia. Toisaalta, joskus ei varsinaisesti kumota tai poisteta mitään (= sujuvoituminen).
- Ministeriöissä tunnistettu norminpurkua sekä valmistelussa olevista lakihankkeista että viranomais määräyksistä
- Lisäksi tarkasteltu hallituspuolueiden eduskuntaryhmien ehdotuksia ja sidosryhmäehdotuksia

Esimerkkejä norminpurkuehdotuksista

”Vanhoja rakennuksia ei pidä rinnastaa uusiin rakennuksiin, kun niiltä vaaditaan energiatodistus.”

⇒ Ei tällaisenaan mahdollinen. Energiatodistukset ovat osa EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin implementointia.

”Mahdollistetaan ikkunattomat hotellihuoneet.”

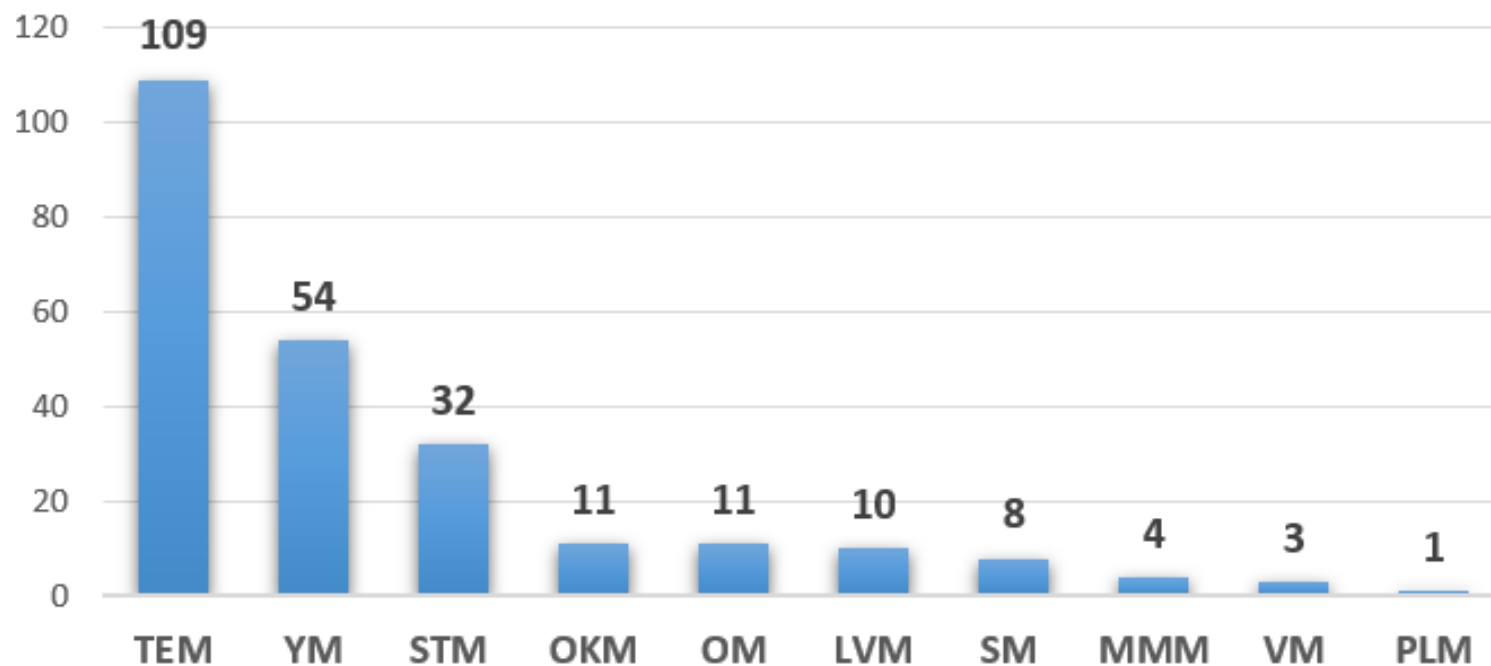
⇒ Toteutettu. Sisältyy ympäristöministeriön ministeriön asetukseen asuin-, majoitus- ja työtiloista. Asetuksessa mahdollistetaan poikkeaminen ikkunavaatimuksesta majoitushuoneissa tietyin rajoituksin.

Hallituskauden aikana purettu 243 normia

Hallituskauden purettu normit ministeriöittäin

Esim. YM
Ympäristöluvituksen
yhden luukun palvelumalli

KIITOS!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 4–10, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi